

Niet te koop

We lezen deze weken uit het tweede deel van het evangelie volgens Lucas. Het verhaal over de handelingen van de apostelen. Deze getuigen van het eerste uur zitten in afwachting bijeen in een bovenzaal. Ze hebben de opkomst en ondergang van Jezus uit Nazaret meegemaakt en zijn woorden en daden geproefd. Het was alsof er met zijn komst een nieuwe wereld aanbrak. Een oude droom van vrijheid en in vrede samenleven eindelijk werkelijkheid werd. Het koninkrijk van God noemde Jezus dat. God was niet langer een vreemde onkenbare autoriteit ver weg, maar sprekend nabij. Een voelbare stilte. Als wind in de rug die beweegt. Als levensadem die in en uitgaat. Het levensmysterie, dat wij mensen God noemen straalde deze Jezus uit en dat werd zijn ondergang. Veroordeeld voor godslastering door zijn eigen volk, werd hij gekruisigd en gedood. In de leegte van zijn afwezigheid wachten de leerlingen achter gesloten deuren op wat komen gaat. Op de eerste dag van het joodse Pinksterfeest gebeurt het. Een stormwind valt neer op die gesloten bovenzaal, vult alle aanwezigen en doet hen opstaan en spreken voor ieder verstaanbaar in eigen taal. Die wind, die adem, dat bezielende vuur, die geestkracht, die ook Jezus bezielde, brengt de 12 apostelen in beweging. Jezus is door zijn Vader opgewekt uit de dood en die opstanding werkt door in zijn achtergebleven leerlingen. Zij worden de eerste getuigen van de Opgewekte die leeft. De hemel laat hen niet in de steek. Veel joodse medegelovigen sluiten zich aan en er ontstaat een beweging van samen delen. Het privé-bezit is niet langer het hoogste goed en de geestkracht niet langer in handen van geestelijk leiders. Een nieuw levenswijze begint te groeien en dus ook het verzet van de bestaande wereld. De geschiedenis lijkt zich te herhalen. Nu worden Petrus en Johannes gearresteerd door de joodse leiders gevangen gezet, maar een engel opent tot twee keer toe de gevangenispoort. Zij gaan vrijmoedig door ondanks een spreekverbod en alle tegenwerking van de hogepriester en schriftgeleerden. De boodschap van de apostelen zet alles op scherp: Jezus, de profeet en rechtvaardige, hebben jullie gekruisigd, maar God heeft hem opgewekt en hem en ons nieuwe geestkracht gegeven. Zijn heelmakende Geest waait opnieuw, zet je deur daar voor open. Keer je ernaar toe en laat je leven veranderen. De beweging begint zich te organiseren. Er worden zeven diakenen aangesteld om de weduwen en armen goed te verzorgen. Taken worden verdeeld ten dienste van het geheel. Maar dan wordt de diaken Stefanus opgepakt en veroordeeld vanwege zijn boodschap. Hij wordt gestenigd onder het toezien van een zekere Saulus, de latere Paulus. Hier staat hij nog aan de andere kant en wil niets weten van vernieuwing en vrijheid van meningsuiting en mensenrechten voor allen. Hij staat voor de ware leer en het juiste fundament. Maar de Geestkracht gaat verder. De poorten van Jeruzalem gaan open en volgelingen van de apostelen worden weggejaagd. Alleen de twaalf moeten blijven. Leiders houd je liever maar goed in de gaten. De volgelingen weggejaagd of door de wind als zaad weggeblazen? Gaat de geest de deur naar buiten openen om buiten te doen wat binnen is gehoord en ervaren? Laten we luisteren naar het 8^e hoofdstuk. Ga er rustig voor zitten en laat u ontvoeren door dit verrassende verhaal. Hoe de geestkracht in den vreemde een nieuw begin maakt in en door mensen.

Lezing: Handelingen van de apostelen 8,1-25.

Wat er in Samaria gebeurd is, is voor de 12 in Jeruzalem een Gods wonder. Het apostelcollectief zit gevangen in een preekverbod en probeert staande te blijven in een grote vervolging door hun eigen de joodse overheid. En dan komt het bericht dat Samaria het goede nieuws dat diaken Filippus daar bracht heeft aangenomen. De stad zindert van vreugde. De woorden van Filippus hebben als een bevrijding gewerkt en vele mensen zijn van hun innerlijke kwelgeesten verlost. Depressieve verlamming en gevangen zitten in een beklemmend bestaan zijn opengeboken. En dat in Samaria, waar in de ogen van Jeruzalem, afvallige joden wonen die de tora verkeerd uitleggen. Juist daar is het evangelie aangekomen en velen hebben zich laten dopen. Zelfs Simon de magiër, de religieuze ster van de stad, heeft zich aangesloten en wijkt niet van de zijde van Filippus. Hoe is dit mogelijk, is de grote vraag van de apostelen. Wat hier in Jeruzalem verboden wordt, vindt daar in Samaria een open deur. De geestkracht van de Eeuwige breekt grenzen open en treedt buiten haar vertrouwde kaders.

Het collectief stuurt twee apostelen, Petrus en Johannes, als ambassadeurs om verbinding te maken en misschien wel om te onderzoeken wat daar gebeurt. Ze gaan erheen en ontdekken dat het evangelie is aangekomen en ontvangen, dat velen zich hebben laten dopen, maar de Geestkracht ontbreekt. Ze gaan in gebed en leggen ieder persoonlijk de handen op. En de geestkracht vervult hen. Het werkt. Er gaat een wind waaien die ieder van binnenuit bezielt. Mensen krijgen adem, innerlijke ruimte. Staan letterlijk en figuurlijk op om deel te nemen aan een nieuwe levenswijze. Er geschiedt aan mensen een verandering, een omvorming die ieder opnieuw verbindt met het levensmysterie. Hoe is dit in Godsnaam mogelijk?

Er is een verschil tussen met je verstand ergens mee in stemmen en geraakt worden in je hart. Een verschil tussen weten en kennen. Wie overtuigd wordt door een inzicht, een idee, neemt dat op in zijn hoofd en geeft het nieuwe idee een plaats in de bibliotheek die ieder in zijn hoofd meedraagt. Een plaats in het bestaande denksysteem. Een nieuw idee in het vertrouwde denkraam. En zo blijft alles in het hoofd zitten en worden we steeds slimmer en verstandiger, maar ons hart en onze ervaring blijft achter en verandert niet. Je hebt je laten dopen als antwoord op wat je hoorde en wat je als overtuigend kon beamen, maar de volgende dag ben je weer dezelfde als daarvoor. De wereld is niet veranderd en ook jij niet. Het nieuwe is in je hoofd blijven steken en is niet afgedaald in je hart en in je ziel. De doop als ritueel is een sterk werkend symbool, dat een diepe verandering in de mens verbeeldt. De oude mens sterft in het water en de nieuwe mens staat op. Dat hoopt en verlangt en wil de dopeling van harte, maar of het gebeurt heeft de mens niet in de hand. Dat is een gave van boven. Dopen met water kunnen mensen voltrekken, maar dopen met de heelmakende geestkracht wordt gegeven. Niet te koop dus, ook niet voor Simon de magiër, die graag zijn oude carrière met deze nieuwe therapie wil voortzetten. Hij voegt deze effectieve handeling maar al te graag toe aan zijn geestelijk repertoire. Petrus valt woedend tegen hem uit. Gods geschenk is niet te koop. Simon kent God niet en zit nog verstrikt in ego en eigenbelang. Gevangen in zichzelf en nog niet open voor de kracht van de geest die waait naar ieder mens. De apostelen geven graag door wat ze zelf hebben ontvangen. Gratis en om niet.

De geest krijg je, die schep je niet zelf. Ineens gaan je ogen open of breekt een inzicht door, soms midden in de nacht. Hoe hard je ook studeert, nadenkt, oefent; er is geen garantie op lukken. Het verlossende idee komt vanuit zichzelf, daar heb je geen zeggingskracht over. Oplossingen kun je bedenken geholpen door de vele wetenschappen en vaardigheden die we hebben ontwikkeld, maar de verlossende werking is elke keer een wonder, dat alle verklaringen overtreft. Denk maar aan de organisatie van een feest of een begrafenis. Alles perfect voorbereiden en klaarmaken, dat kunnen we, maar of het een feest wordt, mensen geraakt worden en opengaan, de geest gaat waaien en of er verbondenheid en wederkerigheid gebeurt, dat alles hebben wij niet in de hand en kunnen we niet maken. Het is er, of niet, dat HET, die bijzondere voelbare aanwezigheid, die niet in woorden is te vangen, die ziel of geestkracht die je tot in de kern van je persoon raakt, beweegt en doet zijn. Het komt of het is er niet. Je kunt het niet kopen of bestellen. Wie het ervaren heeft, verlangt er naar terug. Je kunt er alleen naar uitzien, open op wachten. Te veel en te graag willen, werkt vaak belemmerend en doet de deur dicht. De geestkracht waait waar ze wil en haar oorsprong is geheim, maar haar werking is meer dan voelbaar en opent een nieuwe ruimte, de ruimte van de Messias, een wereld waarin de Liefde regeert en koning is, waar hemel en aarde elkaar wakker kussen en mensen elkaar begroeten en doen leven. Waar mensen niet langer elkaars vijanden, concurrenten, vreemden zijn, maar één mensenfamilie, verbonden en vrij, ieder uniek anders, allen kinderen van één Vader.

Zou die geestkracht ook onder ons kunnen gaan waaien? Is de beveiliging waarachter wij ons verschuilen te kraken? Kan er ook in ons een raampje opengaan voor iets van buiten dat naar binnen wil? Wij geloven in onszelf en dat is een groot goed en we laten ons leiden door de cloud, maar waar is het lichaam van een ander dat ons aanraakt en tot leven wekt? Niet langer denkbeeldig bestaan, maar van vlees en bloed en beademd door de hemel. Gemeenschap heet toch lichaam van de Levende?